

Liturgie Ontdekzondag 2015

De zwakste schakel

Welkom door de dienstdoende ouderling

Votum, zegengroet en 'amen'

Zingen Liedboek 460: 1,2, 3 en 4 | Loof de Koning heel mijn wezen

Gebed

Bijbellezing: 1 Korintiërs 12,12-27

Zingen Psalm 91: 1 en 5

"De zwakste schakel?" overdenking over 1 Kor. 12,22
- na de overdenking filmpje over Theresa*

Zingen Liedboek 252: 1, 2 Wat zijn de goede vruchten

Gebed voor de zieken/ zwakken/ gehandicapten - gebed loopt uit op: Opwekking 717 | Stil mijn ziel

Collecte

Zingen Liedboek 293 | Wat de toekomst brenge moge

Zegen

* Er is een filmpje beschikbaar waarin een vader vertelt over het leven van zijn gehandicapte dochter. En over de grote waarde van haar plek in hun gezin. Zijn 'getuigenis' sluit mooi aan bij de preek.

“De zwakste schakel” Overdenking over 1 Kor. 12 vers 22:

We overdenken vanmorgen / vanmiddag een brief van Paulus aan de gemeente van Korinte, een kerk waarin veel conflicten en veel verschillen waren. Hij schrijft dan een brief waarin hij op zoek gaat naar het meest waardevolle waarnaar die gemeente toen, en wij nu, als gemeente van Christus moeten streven. Paulus gebruikt - in een beroemd geworden hoofdstuk – dat beeld van het lichaam. Vandaag gaat het over vers 12. Het staat er zomaar, midden in dat bekende hoofdstuk:

Juist die delen van het lichaam die het zwakst lijken, zijn het meest noodzakelijk.

Een lichaam, daar kunnen we ons allemaal makkelijk iets bij voorstellen. We hebben het immers allemaal. Een lichaam bestaat uit veel verschillende (onder)delen. Van je kleine teen tot de meest vitale organen, delen die je echt niet kan missen. Maar in het lichaam – dat snapt iedereen – draait het helemaal om de samenwerking. Een lichaam functioneert als al die onderdelen samenwerken. Gelukkig is een lichaam daar ook op aangelegd!

Het bijzondere wat we hier lezen is dat Paulus schrijft dat in het lichaam dat kerk heet, juist de zwakke delen het meest noodzakelijk zijn. Ik wil je uitnodigen er eens even over na te denken wat dat betekent: dat zwakke delen noodzakelijk zijn. Stel je even voor: je wordt wakker met een opkomende griep en je weet er klopt iets niet in mijn lichaam. Misschien heb je een zwakke rug of er klopt iets niet in je geest of er zit een tumor in je lichaam. Het kan variëren tussen iets heel kleins en iets heel groots. Iets dat morgen weer weg kan zijn of iets waarmee je moet leren leven. Als je dat op je in laat werken, komt natuurlijk de vraag op: Waarom zijn die delen noodzakelijk? Beperkingen hebben we namelijk liever niet. We gaan ervoor naar de dokter of naar de apotheek.

Ik geloof niet dat Paulus hier bedoelt dat we blij moeten zijn met beperkingen. We zitten hier juist – en dat is het geheim van het evangelie – omdat Christus is opgestaan, in de hoop dat ons lichaam gelijkvormig zal worden aan het lichaam dat Hij nu al heeft: verheerlijkt. Maar Paulus schrijft ons hier iets over zwakke delen in de kerk. Zij leren ons iets over het soort gemeenschap dat de kerk is. En dus ook over wat werkelijk waardevol is in het leven.

Hoe werkt dat nou?

En hoe werkt dat als we dit toe zouden passen op zieke gemeenteleden of mensen met een beperking onder ons?

Laten we daar eens bij stil staan. Over wie van ons zou dit dan gaan? Kunnen we zieke leden van dít lichaam ook bij namen noemen? Kunnen we ze een gezicht geven of in herinnering brengen om ons beter voor te stellen over wie deze tekst nu zou kunnen gaan? Ik nodig je uit om daar eens even concreet over na te denken. (*moment van stilte*)

Ik wil u nu drie situaties schetsen van échte mensen die zomaar deel hadden kunnen uitmaken van deze gemeente. Ze hadden zomaar onze directe broeder of zuster kunnen zijn.

Allereerst wil ik met u stil staan bij het leven van Marieke Hendriks. Marieke werd een half jaar geleden geboren. De meesten hebben de tijd niet gekregen om haar te leren kennen. Want na vijf dagen bij ons, werd ze al in heerlijkheid opgenomen. Ze stierf. Haar leven was heel kort. Wat een verdriet voor haar ouders, haar familie. Niet te bevatten. Als je het op je in laat werken, kun je de gebrokenheid bijna letterlijk in je eigen lichaam voelen. We voelen ons ook nu nog steeds met elkaar verbonden als delen van datzelfde lichaam. Niet meer hier, maar daar boven.

En we vragen ons af: hoe was zij nu, in die korte tijd dat ze hier was, een *noodzakelijk* onderdeel van het lichaam van de kerk?

Voor alle duidelijkheid : ik zeg niet dat ik hier iets van begrijp. Dat doen we namelijk niet. Het is zelfs zo dat wat ik straks ga zeggen niet eens echte troost is voor Marieke of voor haar ouders. Wat ik wel ga zeggen, doe ik in navolging van Paulus die midden in een situatie van veel lijden op zoek gaat hoe dat lijden óns bij het hart van het evangelie brengt.

Hoe werkt dit? Laten we twee dingen benoemen waarin deze kleine zuster voor ons noodzakelijk is geweest en nog is.

In de eerste plaats dit. Het leven van Marieke was kort, ongelooflijk kort. En in die korte tijd was haar leven ook nog getekend door lijden. Zo herinnert ze ons aan het leven van haar en onze Heer. Het leven dat bij God was, naar deze wereld kwam en van toen af aan getekend is geweest door lijden en uiteindelijk is geëindigd bij de dood; bij de wortel afgesneden. Zullen we dat niet vergeten? Dat onze God een voorkeur heeft voor zwakke mensen, voor zieke mensen, voor kinderen, voor de onderliggende partij. Dat onze God daarom in Jezus Christus, mens geworden is. Een mens dat buitengewoon veel geleden heeft en gestorven is. En dat allemaal net als een kind: onverdiend. Dat is het eerste; een belangrijk voorbeeld.

Marieke herinnert ons verder aan wat ons lichaam in de kern samenhoudt. Wat is nu het hart van het lichaam dat 'kerk' heet? Dat is genade. En genade is dat mensen bij God horen op grond van de prestaties van Jezus Christus. Dat je rechtvaardig bent voor God maar daar ten diepste zelf niets aan toevoegt. Zoals een kind. Dat je bij God hoort heeft niet zo veel te maken met wat je kunt inbrengen of wat je kunt presteren of hoeveel tijd je ervoor over hebt of hoe vaak je er kunt zijn. Maar het gaat er om dat Hij van je houdt, dat Hij je verzorgt, dat je dankzij Hem opgenomen wordt in een gemeenschap die je voorgaat en die je draagt. Een gemeenschap van wie de dragende grond ook is: liefde door genade. Zullen we dat niet vergeten als we denken aan kinderen als Marieke?

Ik wil ook graag met u stil staan bij het leven van Aart Ploegman. Hij is inmiddels 43 maar functioneert op het niveau van een kind van 2. Hij leeft in een instelling buiten onze gemeente. Eenmaal per maand brengt hij hier een weekend door bij zijn ouders, onze broeder en zuster Jan en Nelly Ploegman. Naar de kerk gaan lukt dan niet. Velen van ons kennen hem alleen vanuit de gebeden hier in de kerk.

En ik wil met u stil staan bij het leven van onze hoogbejaarde zuster Janny Schutte. Ook zij kan de kerkdiensten niet bezoeken. Maar ze luistert wel graag mee. Haar gezondheid is zwak. Ze lijdt aan doofheid, slechthoortigheid, benauwdheid en meer. Ze heeft veel zorg nodig.

Hoe zijn deze gemeenteleden noodzakelijk? We zien hen nooit! Weer heeft het te maken met genade. Zien we dat? Het heeft te maken met dat God wat zwak is, uitkiest om verheerlijkt te worden. Dat is wel troost hè? Ja, dat geloven we ook. Het blijft niet altijd zo. Paulus schrijft verderop in deze brief: er wordt wel een vergankelijk lichaam gezaaid, maar er wordt in onvergankelijke vorm opgewekt (lezen we vaak ook bij begrafenissen), wat onaanzienlijk en zwak is wanneer het wordt gezaaid, wordt met schittering en kracht opgewekt."

Dat is een terugkerend thema in de brief van Paulus en het heeft alles te maken met de kern: genade begint bij het kruis van Christus. 1:22-31 God kiest uit wat bij mensen niet in aanzien is.¹ Paulus schrijft bijvoorbeeld ook: ik laat mij veel liever voorstaan op mijn zwakheid – hij wist wat lijden is - zodat de kracht van Christus in mij zichtbaar wordt.'

¹ vgl ook 4:10, 8:7-13; 10:24-33, 15: 42-43.

Mijn boodschap vandaag is: schijn bedriegt vaak. Kijk daarom niet alleen naar wat aan de buitenkant imponeert. Juist niet wanneer je onderdeel bent van dat lichaam dat kerk heet. Als je zelf door het kruis van Christus bent gered moet je anders leren aankijken tegen wat zwak is en irritant en niet imponerend is. Vers 22 is de kritiek van Paulus op een gemeenschap waarin het draait om sociale status en om geestelijke status. Het kruis van Christus zet een streep door dat soort status en draait het om. Het zijn juist de kinderen, het zijn juist de zieken, het zijn juist de steeds zwakker wordende ouderen, het zijn juist de mensen met een beperking of een handicap die noodzakelijk zijn.

Waarom? Om de rest er aan te herinneren wie we zelf ook zijn. En dat alleen liefde telt en liefde werkt.

Daarom zeg ik vandaag met nadruk: geloof dit Woord. Wilt u dat doen? Ook al merk je er misschien niets van. Daar kun je twee redenen voor hebben. Allereerst: je blaakt van gezondheid en je merkt in je leven dat het zo niet werkt. Ik zeg je: zo werkt het wel. Of je zit er veel te ernstig in. Je bent zó beperkt; je lijdt aan het verdriet en het verlies en ook dan kan je de waarheid van dit woord niet zien. Daarom verkondig ik het vandaag. Geloof niet in de leugen: in de wereld gaat het om productiviteit, om assertiviteit, om gezondheid. Maar hier leren we geloven dat het echte leven draait om zorgzaamheid, om attentheid, om verbondenheid, om de liefde. Daarom zijn de zwakke delen van dit lichaam ons hart. Zij zorgen er ten diepste voor dat het lichaam van de kerk zijn samenhang niet verliest, schrijft Paulus. Omdat ze ons herinneren aan de kern die ons allemaal levend houdt. Nu nog in een gebroken werkelijkheid. Straks in heerlijkheid.

Amen.

Zo gaan we straks bidden.

We bidden om hulp, bijstand, genade, genezing.

We bidden om trouw en liefde voor elkaar.

We bidden samen om geloof, zodat we zien waar het op aan komt.

We bidden om een hart dat kijkt met de ogen van Jezus.

We danken God voor elkaar, voor de bijzondere manier waarop Hij mensen samenbrengt.

We danken God niet voor de beperkingen die we ervaren, of voor het verdriet. Maar wel voor zijn liefde en genade.